



Ministarstvo  
prosvjete, nauke  
i inovacija

## VRŠNJAČKO NASILJE I VANDALIZAM



**KORACI POSTUPANJA U SLUČAJEVIMA VRŠNJAČKOG NASILJA I VANDALIZMA**



## KORAK I

**PREKIDANJE NASILJA** – Na nasilje se reaguje odmah. U najtežim situacijama nasilja, kao i u situacijama kada postoji samo sumnja da se dešava nasilje, ne treba odlagati reagovanje. Potrebno je zaustaviti nasilje i obezbijediti sigurnost za svu djecu.

## KORAK II

**SMIRIVANJE SITUACIJE** – Svi zaposleni u školi su u obavezi da reaguju kako bi se zaustavilo nasilje ili obavijeste stručne saradnike<sup>1</sup>, upravu škole i Tim. Reagovati se mora podjednako i na sumnju, kao i na saznanje o postojanju nasilja. Važno je da u školi postoje unaprijed dogovoreni mogući načini reagovanja u različitim situacijama.

## KORAK III

**RAZGOVOR SA UČENICIMA** – Odjeljenjski starješina, stručni saradnik razgovara sa učenicima. U slučaju teških oblika nasilja i vandalizma koji se dešavaju u školi uprava odmah poziva hitnu službu ili slučaj prijavljuje policiji (predstavnik škole – poželjno je da član stručne službe bude prisutan uz dijete i roditelja/staratelja).

## KORAK IV

**RAZGOVOR SA RODITELJIMA I DJECOM** – Neophodno je uključiti roditelje i obavijestiti ih o dešavanjima, ali i o koracima koji se preduzimaju u obrazovno-vaspitnoj ustanovi povodom situacije. Na individualne razgovore, stručni saradnici i odjeljenjski starješina poziva roditelje djeteta žrtve nasilja i djeteta/djece koje/a je/su počinila nasilje. Na osnovu procjene stručnih saradnika i Tima, ovi razgovori se mogu nastaviti spajanjem roditelja uključene djece.

<sup>1</sup> Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.



## KORAK V

**PREDUZIMANJE ZAŠTITNIH I ZAKONSKIH MJERA** – Nakon konsultacija, na nivou odjeljenjskog/nastavničkog vijeća, a na predlog Tima, definišu se zaštitne i zakonske mjere i dogovorene aktivnosti prema svim akterima.

## KORAK VI

**UKLJUČIVANJE NADLEŽNIH SLUŽBI** – Po potrebi, uključuju se nadležne službe u zavisnosti od oblika nasilja i potrebe djeteta žrtve nasilja (zdravstvene službe, centri za socijalni rad).

U slučaju da je djetetu potrebna fizička zaštita ili kada postoji sumnja da je učinjeno krivično djelo ili prekršaj, potrebno je obavijestiti lokalni centar bezbjednosti.

## KORAK VII

**PRAĆENJE EFEKTA PREDUZETIH MJERA** – Nastavnik, odjeljenjski starješina, stručni saradnici i Tim planiraju praćenje preduzetih zaštitnih mjera:

- 1) ponašanje djeteta žrtve nasilja (da li se povlači, da li postaje agresivno, da li traži podršku i na koji način, itd.);
- 2) ponašanje djeteta koje je počinilo nasilje (da li nastavlja sa napadima, da li traži druge žrtve, da li ga grupa odbacuje ili podržava);
- 3) kako reaguju svjedoci i/ili posmatrači (da li se obraćaju starijima za pomoć, da li svi znaju kako da potraže pomoć, da li sami preduzimaju neke akcije i sl.);
- 4) kakva je atmosfera u odjeljenju (da li se izdvajaju nove grupe...).



### KORAK VIII

**PODRŠKA RODITELJIMA** – Pored pružanja podrške prvenstveno djetetu s iskustvom nasilja, ali ništa manje i djeci koja su svjedočila nasilju i djetetu koje je počinilo nasilje, neophodno je da i roditelji uključene djece dobiju odgovarajuću podršku od stručnih saradnika, ali i od Tima, po potrebi.

### KORAK IX

**UNOŠENJE PODATAKA U MEIS** – Pedagoško-psihološka služba je u obavezi da unosi podatke u MEIS aplikaciju kako bi se evidentirao svaki razgovor, kao i korak u postupanju. Ovu dokumentaciju stručni saradnici čuvaju poštujući princip povjerljivosti podataka.

### NAPOMENA

Tim za zaštitu djece od nasilja i smanjenja vandalizma škola formira u septembru, a čine ga direktor, stručni saradnici i nastavnik/ci. Uloga tima je da zaposlenima olakša proceduru pomoći djeci kada se posumnja da su izložena nekoj vrsti nasilja, kao i da se utvrde rizici i sprovede aktivnosti u odnosu na smanjenje štete kao posljedice vandalskih postupaka.



**Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija aktiviralo je  
besplatnu telefonsku liniju za prijavu vršnjačkog nasilja  
080/777-777  
koja je dostupna svakog radnog dana od 07:00h do 15:00h.**

# KONTAKTI CENTARA ZA SOCIJALNI RAD U CRNOJ GORI

JAVNA USTANOVA	KONTAKT
JU Centar za socijalni rad za Glavni grad Podgorica, opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i opštinu Tuzi IV Proleterske br. 18 Podgorica	Arnesa Đečević 067/067-820 <a href="mailto:arnesa.abdic@gmail.com">arnesa.abdic@gmail.com</a>
JU Centar za socijalni rad za opštinu Danilovgrad Bijelog Pavla bb Danilovgrad	Anđušić Nikola 068/836-893 <a href="mailto:nikola.andjusic@czsr.me">nikola.andjusic@czsr.me</a>
JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik Njegoševa br. 10 Nikšić	Branka Raonić 068/847-932 <a href="mailto:branka.raonic@czsr.me">branka.raonic@czsr.me</a>
JU Centar za socijalni rad za prijestonicu Cetinje 13. novembra bb Cetinje	Dejan Milošević 069/100-003 <a href="mailto:dejan.milosevic@czsr.me">dejan.milosevic@czsr.me</a> <a href="mailto:dejanmilosevicct@gmail.com">dejanmilosevicct@gmail.com</a>
JU Centar za socijalni rad za opštine Kotor, Tivat i Budva Gurdić bb Kotor	Mirela Kovačević 067/373605 <a href="mailto:czrkotor@t-com.me">czrkotor@t-com.me</a>
JU Centar za socijalni rad za opštinu Herceg Novi Put partizanskih majki br. 4 Herceg Novi	Biljana Dimić 067/868-611 <a href="mailto:biljana.dimic@usdz.me">biljana.dimic@usdz.me</a> <a href="mailto:biljanadimic15@gmail.com">biljanadimic15@gmail.com</a>
JU Centar za socijalni rad za opštine Bar i Ulcinj Bulevar revolucije bb Bar	Biljana Pajović 068/689-643 <a href="mailto:biljana.tvrdisic@czsr.me">biljana.tvrdisic@czsr.me</a> <a href="mailto:tvrdisicbiljana@yahoo.com">tvrdisicbiljana@yahoo.com</a>

# KONTAKTI CENTARA ZA SOCIJALNI RAD U CRNOJ GORI

JAVNA USTANOVA	KONTAKT
JU Centar za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak Vuka Karadžića br. 42 Pljevlja	Tamara Bojović 068/334-228 <a href="mailto:tamara.bajović@czsr.me">tamara.bajović@czsr.me</a> <a href="mailto:csrpv@t-com.me">csrpv@t-com.me</a>
JU Centar za socijalni rad za opštine Mojkovac i Kolašin Mališe Damjanovića bb Mojkovac	Vesna Rajković 067/240-694 068/811-339 <a href="mailto:vesna.rajković@czsr.me">vesna.rajković@czsr.me</a>
JU Centar za socijalni rad za opštinu Bijelo Polje Tršova br. 27 Bijelo Polje	Vesna Minić 067/528-783 <a href="mailto:vesna.minic@czsr.me">vesna.minic@czsr.me</a> <a href="mailto:csrbp@t-com.me">csrbp@t-com.me</a>
JU Centar za socijalni rad za opštine Berane, Andrijevića i Petnjica 29. Novembar br. 1 Berane	Petar Pajković 067/001-531 <a href="mailto:petar.pajkovic@czsr.me">petar.pajkovic@czsr.me</a> <a href="mailto:petarpajkovic83@gmail.com">petarpajkovic83@gmail.com</a>
JU Centar za socijalni rad za opštinu Rožaje 30. septembar br.6 Rožaje	Husein Ljaić 063/453-158 <a href="mailto:husein.ljaic@czsr.me">husein.ljaic@czsr.me</a>
JU Centar za socijalni rad za opštine Plav i Gusinje Čaršijska bb Plav	Sadam Luković 068/818-665 <a href="mailto:sadamlukovic@gmail.com">sadamlukovic@gmail.com</a>



## LITERATURA

- Rakočević Vanja (2019) *Smjernice o postupanju u slučajevima elektronskog vršnjačkog nasilja za zaposlene u vaspitno-obrazovnom sistemu*, NVU Djeca Crne Gore, Podgorica
- Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija: *Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja i vandalizma – uputsvo školama*
- Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05, 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 39/13, 44/13, 47/17, 59/21, 76/21 i 146/21)
- Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Sl. list RCG“, br. 64/02, 49/07 i „Sl. list CG“, br. 45/10, 40/11 - dr. zakon, 39/13 i 47/17)
- Pravilnik o načinu i postupku dodjeljivanja pohvala i nagrada i vaspitnim mjerama za učenike osnovne škole ("Sl. list RCG", br. 56 od 6. septembra 2004)